

Διαταραχές λόγου, ομιλίας, φωνής και κατάποσης στους ενήλικες

1. Λόγου (γραπτού και προφορικού)

Αφασία

Πρόκειται για μία επίκτητη διαταραχή του λόγου, την οποία χαρακτηρίζει η απώλεια συγκεκριμένων γλωσσικών λειτουργιών.

Συμπτωματολογία

Διαταραχές στην παραγωγή του προφορικού λόγου:

- Δυσκολίες να βρίσκει τις κατάλληλες λέξεις
- Δυσκολίες να βάζει μαζί λέξεις για να συντάσσει λεκτικά μηνύματα
- Δυσκολίες να χρησιμοποιεί τις κατάλληλες καταλήξεις
- Δυσκολίες να χρησιμοποιεί τον κατάλληλο επιτονισμό και άλλα

Διαταραχές στην κατανόηση του προφορικού λόγου:

- Αδυναμία να προσλαμβάνει ή/και να καταλαβαίνει λέξεις, σειρές λέξεων και τα νοήματα που σηματοδοτούν αυτές οι σειρές και να ανταποκρίνεται ανάλογα.

Επίκτητη δυσλεξία ή/και δυσγραφία

Συμπτωματολογία

- Αλλοίωση του γραφικού χαρακτήρα
- Αδυναμία «δυνατής» ανάγνωσης
- Αδυναμία κατανόησης κειμένου

Συντακτικά, γραμματικά και μορφολογικά λάθη όπως:

- Λάθος χρόνοι
- Λάθος καταλήξεις
- Λάθος θέση υποκειμένου/αντικειμένου
- Λάθη στην ορθογραφία
- Αδυναμία παραγωγής γραπτού κειμένου
- Αδυναμία αντιγραφής λέξεων

2. Διαταραχές ομιλίας

Δυσαρθρία - Απραξία ή δυσπραξία

Η Δυσαρθρία είναι το σύμπτωμα της βλάβης στους μύες ή τα νεύρα των οργάνων της άρθρωσης (χείλη, δόντια, γλώσσα, υπερώα).

Η Δυσπραξία δηλώνει τις δυσκολίες στον προγραμματισμό, στην συντονισμένη και με ακρίβεια εκτέλεση των αρθρωτικών κινήσεων. Η πλήρης απώλεια της ικανότητας προγραμματισμού των κινήσεων για την ομιλία ονομάζεται λεκτική απραξία.

Και στις δύο περιπτώσεις παρατηρείται:

- Αλλοίωση της άρθρωσης της ομιλίας
- Ο λόγος μπορεί να είναι συντακτικά ή γραμματικά σωστός αλλά δυσνόητος.

Τραυλισμός

Χρόνιος τραυλισμός: Αναφέρεται στις περιπτώσεις ενηλίκων που τραυλίζουν από την προσχολική ηλικία.

Νευρογενής τραυλισμός : Οφείλεται σε νευρολογική ασθένεια ή βλάβη

Ψυχογενής τραυλισμός : Έναρξη σε μεγαλύτερη ηλικία (εφηβεία ή αργότερα). Μετά από παρατεταμένη περίοδο άγχους ή κάποιο τραυματικό επεισόδιο.

Cluttering : Γρήγορος ρυθμός ομιλίας που είναι δυσνόητη και συχνά συνοδευόμενη από ιδιόρρυθμες δυσρυθμίες. Συχνά συνοδεύεται από τραυλισμό.

Βασικές συμπεριφορές:

- Επαναλήψεις ήχων, συλλαβών ή και λέξεων (ει...ει... είμαι καλά).
- Μπλοκαρίσματα (π...αγωτό)
- Επιμηκύνσεις (σσυγγνώμη).

Δευτερεύουσες συμπεριφορές:

- Κλείσιμο ματιών ή άλλες εκφράσεις προσώπου
- Βγάλσιμο της γλώσσας
- Πίεση των χειλιών μεταξύ τους
- Κινήσεις του κορμού ή των άκρων (χτύπημα χεριού)

Ο ρόλος του λογοθεραπευτή:

- Αξιολογεί τις δυσκολίες
- Συμβουλεύει το άτομο
- Δημιουργεί πρόγραμμα θεραπείας βασισμένο στις ανάγκες του ενήλικα
- Παραπέμπει και συνεργάζεται με άλλους επαγγελματίες όπως ψυχολόγοι ή ψυχίατροι.

Θα πρέπει ωστόσο να σημειώσουμε ότι ο τραυλισμός δεν θεραπεύεται, αλλά το άτομο μαθαίνει να ελέγχει την ομιλία του και να τραυλίζει λιγότερο έως καθόλου.

Διαταραχές Φώνησης

Αφορά σε αλλαγή στα ποιοτικά χαρακτηριστικά της φωνής που μπορεί να οφείλεται σε λειτουργικούς, παθολογικούς, νευρολογικούς ή ψυχολογικούς λόγους.

Πλήττονται περισσότερο άτομα που κάνουν εκτεταμένη χρήση φωνής σε ακροατήριο όπως δικηγόροι, δάσκαλοι ή ιερείς, τραγουδιστές ή ηθοποιοί, άτομα που εργάζονται σε τοξικά για τη φωνή περιβάλλοντα, όπως κομμώτριες, μανικιουρίστ ή εργάτες εργοστασίων.

Ο ρόλος του λογοθεραπευτή:

Ένας εξειδικευμένος λογοθεραπευτής σε θέματα διαταραχών φωνής:

- Συνεργάζεται με ειδικούς γιατρούς ΩΡΛ για να αξιολογήσουν το πρόβλημα
- Δημιουργεί ειδικό πρόγραμμα θεραπείας που μπορεί να περιλαμβάνει:
  - Περίόδους αφωνίας
  - Τεχνικές αναπνοής
  - Τεχνικές διόρθωσης της έναρξης της φώνησης
  - Τεχνικές ενίσχυσης της αντήχησης της φωνής
  - Τεχνικές ελέγχου του ύψους ή της έντασης της φωνής
  - Αλλαγές στο περιβάλλον εργασίας ή αλλού

- Παρακολουθεί την πορεία της αποκατάστασης και αν χρειαστεί παραπέμπει σε άλλες ειδικότητες όπως ΩΡΛ, ψυχολόγους ή ψυχιάτρους

3. Διαταραχές σίτισης και κατάποσης

Χαρακτηριστικά:

- Αδυναμία αυτόνομης σίτισης λόγω νοητικής αναπηρίας
- Αδυναμία σε βασικές δομές όπως χείλη, γλώσσα, δόντια ή φάρυγγα
- Αδυναμία συγκράτησης φαγητού στο στόμα
- Αδύναμη ή καθυστερημένη μάσηση
- Μεγάλη διάρκεια σίτισης
- Εκροή υγρών από τη μύτη
- Πνιγμός κατά την κατάποση
- Εμετοί κατά την σίτιση

Ένα άτομο με διαταραχή στη σίτιση και την κατάποση, κινδυνεύει από υποσιτισμό ή αφυδάτωση, εισρόφηση υγρών ή στερεών στους πνεύμονες, πνευμονία και άλλες λοιμώξεις του ανώτερου αναπνευστικού.

Ο ρόλος του λογοθεραπευτή:

Ένας εξειδικευμένος λογοθεραπευτής σε θέματα σίτισης και κατάποσης:

- Εντοπίζει τις δυσκολίες με ειδικές δοκιμασίες (τεστ) και να αξιολογήσει τη σοβαρότητα τους
- Δημιουργεί ένα πρόγραμμα αποκατάστασης που μπορεί να περιλαμβάνει: αλλαγές στο είδος, στην υφή, τη θερμοκρασία ή την παρουσίαση της τροφής, αλλαγές στη στάση του σώματος ή χρήση άλλων αντισταθμιστικών τεχνικών κατά τη σίτιση, χρήση ειδικών βοηθημάτων για τη σίτιση
- Παρακολουθεί την εξέλιξη της αποκατάστασης και ενημερώνει τον σιτιστή ή το νοσηλευτικό προσωπικό
- Παραπέμπει σε άλλους ειδικούς πχ. ιατρούς, ψυχολόγους ή ψυχιάτρους.